

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie VI./2019
Senát I

Nález:

spisová značka	I. ÚS 62/2019
populárny názov	Zamĺčanie skutočností v konaní pred ústavným súdom
sudca spravodajca	Miroslav Duriš
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	04.06.2019
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 48 ods. 2
analytická právna veta	Vedomé zamĺčanie podstatných skutočností, ktoré ústavnému súdu umožňovali vo veci ústavnej sťažnosti rozhodnúť už pri jej predbežnom prerokovaní jej odmietnutím, spôsobí, že sťažovateľ v rozpore so zásadou procesnej ekonomie, ktorou sa riadi aj konanie pred ústavným súdom, tento neprimerane zaťaží. Prijatie ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie v súlade s § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde neznamená automaticky aj úspech sťažovateľa pri rozhodovaní o nej. Pokiaľ prejednaníu ústavnej sťažnosti bráni aj po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie princíp subsidiarity, jeho uplatnenie v konaní o ústavnej sťažnosti musí nevyhnutne viesť k neúspechu sťažovateľa, ktorý podstatné skutočnosti v ústavnej sťažnosti zamĺčal.
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľka bola stranou v konaní vedenom okresným súdom v procesnom postavení žalobkyne, ktorá sa proti žalovanému domáhala zaplata sumy. Rozsudkom okresného súdu z 29. apríla 2009 bola žaloba sťažovateľky zamietnutá. Proti rozsudku okresného súdu z 29. apríla 2009 sťažovateľka podala odvolanie a zároveň požiadala o ustanovenie zástupcu z radov advokátov. Okresný súd uznesením žiadosti sťažovateľky o ustanovenie zástupcu z radov advokátov nevyhovel. Následne krajský súd uznesením rozsudok okresného súdu z 29. apríla 2009 a uznesenie okresného súdu z 29. júla 2009 zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.</p> <p>Okresný súd následne uznesením z 29. decembra 2011 sťažovateľke ustanovil za zástupcu Centrum právnej pomoci, ktoré určilo sťažovateľke advokáta. Keďže Slovenská advokátska komora neskôr pozastavila ustanovenému advokátovi na jeho žiadosť výkon advokácie, tento advokát oznámil Centru právnej pomoci listom že od 1. augusta 2014 nebude vykonávať advokáciu. Rozsudkom okresného súdu z 30. júna 2014 bola žaloba sťažovateľky zamietnutá. Uznesenie zo 6. augusta 2014, ktorým okresný súd sťažovateľku zaviazal zaplatiť trovy konania, bolo doručované advokátovi, ktorý mal pozastavený výkon advokácie a ktorý citované rozhodnutie prevzal 14. augusta 2014.</p> <p>Sťažovateľka prostredníctvom právnej zástupkyne požiadala okresný súd o doručenie uznesenia tamojšieho súdu zo 6. augusta 2014. okresný súd prípisom z</p>

	<p>11. decembra 2018 oznámil, že uznesenie zo 6. augusta 2014 doručovať opätovne nebude.</p> <p>Predmetom ústavného prieskumu vo veci ústavnej sťažnosti bolo porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní. Sťažovateľka v tejto súvislosti tvrdí, že k porušeniu základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy došlo zo strany okresného súdu tým, že tento jej opätovne nedoručil uznesenie zo 6. augusta 2014.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p><u>K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní</u></p> <p>Ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane vyslovuje, že predpokladom na záver o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je len také porušenie, ktoré nie je napravitel'né alebo odstránitel'né činnosťou všeobecného súdu pred začatím konania alebo v konaní vo veci samej, resp. ktorého nápravu nemožno dosiahnuť procesnými prostriedkami, ktoré boli a sú obsiahnuté v príslušných procesnoprávných kódexoch vrátane Exekučného poriadku (m. m. I. ÚS 148/03, III. ÚS 355/05, II. ÚS 307/06). Z informácií uvedených samotnou sťažovateľkou v jej písomnom podaní doručenom ústavnému súdu 7. septembra 2015 vyplýva, že sťažovateľka bola oboznámená so skutočnosťou prerušenia výkonu advokátskej činnosti advokáta JUDr. Martina Pačesa „krátko po vydaní rozsudku č. k. 22C 63/2008-252 súdom prvého stupňa“, teda v období krátko po 30. júni 2014. Preukazuje to aj podanie Centra právnej pomoci doručené ústavnému súdu 4. apríla 2019, z ktorého vyplýva, že sťažovateľka podala 20. augusta 2014 Centru právnej pomoci spis advokáta JUDr. Martina Pačesa, ktorý jej bol odovzdaný 19. augusta 2014 z dôvodu „odstúpenia... mi určeného advokáta Mgr. Martina Pačesa“, a jeho súčasťou bol rozsudok okresného súdu z 30. júna 2014 a uznesenie okresného súdu zo 6. augusta 2014. Z ďalších zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľka v podanej ústavnej sťažnosti ústavnému súdu zamlčala, že sa na podklade exekučného titulu (uznesenia okresného súdu zo 6. augusta 2014, ktorého doručenia sa touto ústavnou sťažnosťou okrem iného domáha) proti nej ako povinnej vedie exekučné konanie.</p> <p>V ústavnej sťažnosti sťažovateľka neuviedla ani tú podstatnú skutočnosť, že 16. marca 2015 podala ako povinná v exekučnom konaní námietky proti exekúcii, o ktorých rozhodol okresný súd uznesením tak, že námietky sťažovateľky proti exekúcii zamietol.</p> <p>V súlade s § 50 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení platnom a účinnom v čase podania námietok sťažovateľky (ďalej len „Exekučný poriadok“) povinný môže vzniesť u exekútora povereného vykonaním exekúcie do 14 dní od doručenia upovedomenia o začatí exekúcie námietky proti exekúcii, ak po vzniku exekučného titulu nastali okolnosti, ktoré spôsobili zánik vymáhaného nároku alebo bránia jeho vymáhateľnosti, alebo ak sú tu iné dôvody, pre ktoré je exekúcia neprípustná. To isté platí, ak sa namieta, že oprávnený alebo povinný nie sú právnymi nástupcami osoby uvedenej v exekučnom titule. Námietky musia byť odôvodnené a na dodatočne uvedené dôvody sa neprihliadne. Ak po podaní námietok exekútor upustil od vykonania exekúcie (§ 46), o námietkach netreba rozhodnúť.</p> <p>Podľa § 41 ods. 1 Exekučného poriadku exekučným titulom je vykonateľné rozhodnutie súdu, ak priznáva právo, zaväzuje k povinnosti alebo postihuje majetok.</p> <p>Podľa § 57 ods. 1 písm. a) Exekučného poriadku exekúciu súd zastaví, ak sa začala a rozhodnutie sa dosiaľ nestalo vykonateľným. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje aj na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ktorý v rozsudku sp. zn. 3 Cdo 164/1996 z 27. januára 1997 publikovanom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 58/1997 uviedol, že „súdna exekúcia môže byť nariadená len na základe titulu, ktorý je vykonateľný po</p>

stránke formálnej a materiálnej. Ak bude exekúcia podľa titulu, ktorý tieto požiadavky nespĺňa, aj napriek tomu nesprávne nariadená, musí byť v každom štádiu konania i bez návrhu zastavená.“ (m. m. IV. ÚS 365/2011, III. ÚS 428/2011).

Obdobne z ďalšej judikatúry najvyššieho súdu vyplýva, že exekučný súd nie je viazaný potvrdením o vykonateľnosti, preto je oprávnený sám preskúmať, či rozhodnutie je skutočne vykonateľné. To platí tým viac v štádiu exekučného konania, v ktorom je namietaná spôsobilosť rozhodnutia byť exekučným titulom. Pri skúmaní, či rozhodnutie, na základe ktorého sa má vykonať exekúcia, bolo riadne doručené, vychádza exekučný súd zo skutočností vyplývajúcich z obsahu spisu, v ktorom bolo rozhodnutie vydané, prípadne zo skutočností o okolnostiach doručenia, zistených pomocou šetrenia, ktoré vykonal. Nejde pritom o posudzovanie obsahovej správnosti rozhodnutia, ale o skúmanie jeho formálnej vykonateľnosti (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 7 EMCdo 3/2013 z 26. februára 2014).

Obdobne z judikatúry ústavného súdu k povinnosti exekučného súdu skúmať formálne a materiálne predpoklady vykonateľnosti exekučného titulu vyplýva, že exekučný súd skúma exekučný titul okrem iných aj na prípadnú námietku povinného proti exekúcii [§ 50 Exekučného poriadku, k tomu pozri aj sp. zn. III. ÚS 41/2011].

Z dosiaľ uvedeného zároveň vyplýva, že sťažovateľka, ktorá sa o skutočnosti pozastavenia výkonu advokácie JUDr. Martina Pačesa a tým aj o vade doručovania uznesenia okresného súdu zo 6. augusta 2014 dozvedela už v priebehu roka 2014, mala možnosť túto vadu doručovania citovaného rozhodnutia a tým aj nedostatok formálnej vykonateľnosti exekučného titulu namietat' v rámci exekučného konania, a to v rámci konania o námietkach smerujúcich proti exekúcii vedenej okresným súdom (námietky proti exekúcii sťažovateľka podala 16. marca 2015).

Ako to po predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti a jej prijatí na ďalšie konanie vyšlo najavo, sťažovateľka mala k dispozícii právny prostriedok, ktorým sa mohla domáhať ochrany svojho práva v kontexte podľa jej názoru vadného doručovania uznesenia okresného súdu zo 6. augusta 2014. Prípadné pre sťažovateľku úspešné preskúmanie formálnej (ne)vykonateľnosti citovaného rozhodnutia zo strany exekučného súdu by následne bolo dostačujúcim podkladom na to, aby sa sťažovateľka mohla následne od okresného súdu domáhať jeho opätovného doručenia. Z uvedeného dôvodu je v tomto štádiu zároveň vylúčená uplatnením princípu subsidiarity právomoc ústavného súdu sa otázkou vadnosti doručovania uznesenia okresného súdu zo 6. augusta 2014 a s tým spojenou povinnosťou okresného súdu doručovať citované uznesenie sťažovateľke zaoberať.

Na podklade uvedených skutočností, uplatňujúc princíp subsidiarity, ktorý zaväzuje ústavný súd v ktoromkoľvek štádiu konania o ústavnej sťažnosti, nebolo možné ústavnej sťažnosti vyhovieť. Uvedená procesná situácia zároveň bráni, aby sa ústavný súd zaoberal otázkou vecnej opodstatnenosti ústavnej sťažnosti. Ústavný súd preto tejto časti ústavnej sťažnosti nevyhovet' (§ 133 ods. 1 zákona o ústavnom súde a contrario).

Na už uvedenom závere nemení nič ani skutočnosť, že námietky sťažovateľky proti exekúcii boli uznesením okresného súdu z 22. júla 2015 zamietnuté ako nedôvodné, keďže sťažovateľka vo svojich námietkach proti exekúcii neuviedla žiadne okolnosti, ktoré spôsobili zánik vymáhaného nároku alebo bránia jeho vymáhateľnosti, alebo pre ktoré je exekúcia neprípustná, teda neuviedla žiadne konkrétne dôvody, ktoré by bránili vykonaniu exekúcie alebo pre ktoré by bola exekúcia neprípustná. O skutočnostiach súvisiacich s vadnosťou doručovania exekučného titulu bola totiž v čase podania námietok oboznámená a tieto mohla v konaní o námietkach predostrieť.

Navyše z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že sťažnosť v zásade smie byť odmietnutá ako neprijateľná podľa čl. 35 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, pokiaľ bola vedome založená na nepravdivých faktoch, a rovnako ak používa útočný, resp. hrubo urážlivý jazyk (Řehák v. Česká republika, sťažnosť 67208/01, rozhodnutie z 18. 5. 2004). Zo zistení ústavného súdu vyplynulo, že sťažovateľka vedome zamlčala, resp. neuviedla všetky pre posúdenie ústavnej sťažnosti dôležité skutočnosti (body 57

	<p>a 58), a to aj napriek tomu, že tieto skutočnosti jej boli v čase podania ústavnej sťažnosti známe. Vedomé zamlčanie podstatných skutočností, ktoré ústavnému súdu umožňovali vo veci ústavnej sťažnosti rozhodnúť už pri jej predbežnom prerokovaní jej odmietnutím, spôsobilo, že sťažovateľka v rozpore so zásadou procesnej ekonomie, ktorou sa riadi aj konanie pred ústavným súdom, tento neprimerane zaťažila. Prijatie ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie v súlade s § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde neznamená automaticky aj úspech sťažovateľa pri rozhodovaní o nej. Pokiaľ prejednaníu ústavnej sťažnosti bráni aj po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie princíp subsidiarity, jeho uplatnenie v konaní o ústavnej sťažnosti musí nevyhnutne viesť k neúspechu sťažovateľa, ktorý podstatné skutočnosti v ústavnej sťažnosti zamlčal. Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu.</p> <p><u>K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní</u></p> <p>Záver ústavného súdu o nevyhnutnosti aplikácie princípu subsidiarity vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní je smerodajný aj pre posúdenie námietky sťažovateľky o porušení základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Vylúčenie možnosti ústavného súdu sa otázkami vadnosti doručovania uznesenia okresného súdu zo 6. augusta 2014 a aj povinnosti okresného súdu doručovať citované uznesenie sťažovateľke zaoberať, a tým aj minimálne spochybníť formálnu právoplatnosť a vykonateľnosť citovaného rozhodnutia, zároveň vylučuje možnosť vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Vzhľadom na skutočnosť, že doručenie uznesenia okresného súdu zo 6. augusta 2014 v súlade s právnymi predpismi nebolo (nemohlo byť) spochybnené, je vec náhrady trov konania právoplatne skončená (9. septembra 2014), a teda v čase doručenia ústavnej sťažnosti už k zbytočným prietahom zjavne v tomto kontexte nemohlo dochádzať, preto ústavný súd ústavnej sťažnosti v tejto časti vyhovieť nemohol (§ 133 ods. 1 zákona o ústavnom súde a contrario).</p> <p>Ústavný súd na základe uvedeného nálezom rozhodol, že sťažnosti sťažovateľky nevyhovuje.</p>
použitá odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESRP a iných súdov	Řehák v. Česká republika, sťažnosť 67208/01, rozhodnutie z 18. 5. 2004
súvisiace právne predpisy	
kľúčové slová	rozhodnutie doručenie, doručovanie advokát, advokácia Ústavný súd Slovenskej republiky-právomoc ústavného súdu

Uznesenie:

spisová značka	I. ÚS 193/2019
populárny názov	Náhrada škody v trestnom konaní
sudca spravodajca	Miroslav Duriš
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	21.05.2019
dotknuté články ústavy	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1

a medzinárodných zmlúv	Charta základných práv Európskej únie čl. 47 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Trestné konanie je primárne vedené pre účely zistenia páchatel'a trestného činu a jeho potrestania v spravodlivom procese, a pritom rozhodovanie aj o nároku na náhradu škody (tzv. adhézne konanie) je Trestným poriadkom predpokladanou alternatívou, a nie jeho primárnym cieľom.
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ vystupoval v trestnej veci vedenej okresným súdom ako poškodený. Okresný súd svojím rozsudkom uznal obžalovaného vinným z prečinu ublíženia na zdraví, za spáchanie ktorého mu uložil peňažný trest, náhradný trest odňatia slobody, trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá a uložil obžalovanému povinnosť nahradiť škodu ďalšej poškodenej, Všeobecnej zdravotnej poisťovni.</p> <p>Sťažovateľ namietol postup okresného súdu, ktorý vo svojom rozsudku nerozhodol o povinnosti obžalovaného nahradiť škodu sťažovateľovi ako poškodenému trestným činom a poukázal na to, že v konaní pred okresným súdom vzniesol námietku zaujatosti voči prokurátorovi, o ktorej okresný súd nerozhodol do vyhlásenia svojho napadnutého rozhodnutia.</p>
z odôvodnenia	<p>Ústavný súd pripomína, že primárne je trestné konanie vedené pre účely zistenia páchatel'a trestného činu a jeho potrestania v spravodlivom procese, a pritom rozhodovanie aj o nároku na náhradu škody (tzv. adhézne konanie) je Trestným poriadkom predpokladanou alternatívou, a nie jeho primárnym cieľom. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozhodnutia okresného súdu konštatuje, že tento vyslovil vinu páchatel'ovi trestného činu, teda vodičovi motorového vozidla, ktorý zavinil dopravnú nehodu, a postupom predpokladaným § 334 ods. 1 Trestného zákona rozhodol o prejednávacom skutku, jeho právnej kvalifikácii a treste, a to v kontexte schválenej dohody o vine a treste. Ďalšími výroky napadnutého rozhodnutia okresného súdu bolo rozhodnuté o uložení náhradného trestu odňatia slobody v prípade, ak by peňažný trest nebol zaplatený, zároveň uložil aj trest súvisiaci s činnosťou, ktorú páchatel' skutku vykonával, a to zákaz činnosti viesť motorové vozidlá v rámci zákonnej sadzby, a napokon rozhodol aj o náhrade škody poškodenej Všeobecnej zdravotnej poisťovni, a. s., vynaloženej v súvislosti s poskytnutím zdravotnej starostlivosti sťažovateľovi.</p> <p>Okresný súd vo svojom napadnutom rozhodnutí nerozhodol samostatným výrokom aj o povinnosti na náhradu škody sťažovateľovi, keďže si tento síce nárok na náhradu škody uplatnil, ale ho nevyčísľil s odôvodnením, že prokurátor nezažal znalcovi otázky súvisiace s bodovým ohodnotením zranení. V tomto smere ide o pochybenie na strane samotného sťažovateľa, a nie vo veci konajúceho súdu, keďže vychádzajúc z platnej právnej úpravy (bod 23), je vecou poškodeného konať tak, aby si nárok na náhradu škody uplatnil nielen čo sa týka jeho základu, ale aj primeranej výšky, resp. primeranosť výšky škody určí vo veci konajúci súd zo zistených faktov a príslušných podkladov. Na tomto mieste je potrebné v prvom rade poukázať na to, že sťažovateľ bol riadne v prípravnom konaní vypočutý v procesnom postavení svedka – poškodeného a bolo mu vo veci konajúcim orgánom činným v trestnom konaní aj odovzdané príslušné poučenie obsahujúce kontakty na organizácie poskytujúce pomoc poškodeným v trestnom konaní. Riadiac sa uvedeným poučením, mohol sám poškodený kontaktovať príslušné organizácie, kde by zistil informáciu/informácie o tom, ako postupovať v jeho právnej veci. Taktiež sa mohol (po poučení príslušnými organizáciami alebo aj z vlastnej iniciatívy) obrátiť priamo na súd a požiadať o ustanovenie právneho zástupcu, pričom ani túto možnosť sťažovateľ nevyužil. V ďalšom je potrebné poukázať aj na skutočnosť, že sťažovateľ je v zmysle § 10 ods. 11 Trestného poriadku stranou v trestnom konaní, z čoho okrem iného vyplýva aj to, že uznesenie o pribratí znalca ... (na objektivizáciu jeho zranení) mu bolo ako strane trestného konania doručené a mal a mohol proti nemu podať sťažnosť (§ 142 ods. 3 v spojení s § 179 ods. 1 a § 185 ods. 1 a 2 Trestného poriadku) práve z dôvodu, že v ňom absentovala povinnosť obodovania jeho zranení a z tohto bodového hodnotenia je potom možné určiť hodnotu zranení, a teda výšku škody.</p>

	<p>Okresný súd teda postupoval správne, keď vo svojom napadnutom rozhodnutí sťažovateľa ako poškodeného neodkázal na uplatnenie si nároku v civilnom konaní, teda v prípade sťažovateľa nerozhodol o nároku na náhradu škody žiadnym spôsobom. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej uvádza, že postup súdneho orgánu, ktorý koná v súlade s procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi konania v občianskoprávnej alebo trestnoprávnej veci, nemožno považovať za porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy alebo práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 462/2012, III. ÚS 591/2013, I. ÚS 670/2014). Teda z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že postup a rozhodnutie všeobecného súdu, ktoré vychádzajú z aplikácie konkrétnej procesnoprávnej úpravy, v zásade nemožno hodnotiť ako porušenie základných práv a slobôd (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97).</p> <p>K uplatneniu si nároku na náhradu škody v civilnom konaní je potrebné uviesť, ako to z už uvedeného vyplýva, že sťažovateľ v rámci prípravného konania rezignoval na všetky svoje Trestným poriadkom ponúkané práva s výsledkom neuplatnenia si výšky nároku na náhradu škody, v dôsledku čoho si právne účinným spôsobom neuplatnil nárok na náhradu škody v trestnom konaní. V slobodnej spoločnosti je predovšetkým vecou nositeľov práv, aby svoje práva hájili a starali sa o ne, pretože práva patria bdelym (vigilantibus iura scripta sunt). Ten, kto sa stavia k ochrane svojich práv s neospravedliteľnou ľahostajnosťou alebo nevedomosťou, nemôže s úspechom požadovať ochranu týchto svojich práv ihneď na ústavnom súde, ako to urobil v tomto konaní sťažovateľ.</p> <p>Napriek uvedenému ústavný súd podotýka, že sťažovateľ má po právoplatnosti rozsudku okresného súdu č. k. 4 T 77/2018-166 z 12. novembra 2018 (právoplatnosť 12. novembra 2018) možnosť uplatniť si svoje nároky v civilnom konaní, kde bude mať v zásade zjednodušenú pozíciu, keďže predmetom dokazovania už nebude vznik škody, zistenie vinníka škodovej udalosti, príčinný vzťah medzi vznikom škody a konaním vinníka a pod., pretože všetky tieto skutočnosti sú už zistené a verifikované právoplatným rozhodnutím súdu v trestnom konaní. Príslušný súd v civilnom sporovom konaní je rozhodnutím súdu v trestnom konaní viazaný (§ 193 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov).</p> <p>Vo vzťahu k sťažovateľom uplatnenej námietke týkajúcej sa postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 77/2018, ktorý podľa sťažovateľa porušil jeho práva tým, že nerozhodol o uplatnenej námietke zaujatosti vznesenej právny zástupcom sťažovateľa (pozri bod 3.2), ústavný súd odkazuje na znenie § 32 ods. 6 Trestného poriadku, podľa ktorého „námietke zaujatosti strany, ktorá je založená na tých istých dôvodoch, pre ktoré už raz bolo o takej námietke rozhodnuté, alebo ktorá nebola vznesená bezodkladne podľa § 31 ods. 5 alebo ak je dôvodom námietky len procesný postup orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu v konaní, sa nekoná; to platí aj o námietke, ktorá je založená na iných dôvodoch ako dôvodoch podľa § 31.“. Ak teda námietka zaujatosti strany spĺňa podmienky uvedené v odseku 6, takou námietkou sa príslušný orgán vôbec nezaobera a nevydáva o nej žiadne rozhodnutie.</p> <p>Na základe uvedených skutočností ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.</p>
<p>použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov</p>	
<p>súvisiace právne predpisy</p>	
<p>klúčové slová</p>	<p>trestné konanie-dokazovanie v trestnom konaní trestné konanie-prípravné trestné konanie-adhézne</p>

<p>spisová značka</p>	<p>I. ÚS 221/2019</p>
------------------------------	------------------------------

populárny názov	Väzba
sudca spravodajca	Mojmír Mamojka
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	04.06.2019
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 5 ods. 3 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 5 ods. 4 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 5
analytická právna veta	<p>Pri rozhodovaní o väzbe obvineného sa nerozhoduje o vine, resp. nevine obvineného, ale posudzuje sa len to, či sú v danom štádiu trestného konania vo vzťahu k osobe obvineného zistené skutočnosti dostatočne odôvodňujúce podozrenie zo spáchania skutkov vyšetrovaných trestných činov. Vykonané dokazovanie má vždy podporiť príslušné štádium trestného konania, v danom prípade väzobné rozhodovanie, pre ktoré je relevantné ako jeden z materiálnych predpokladov väzby dôvodné podozrenie, nie istota zo spáchania skutkov obvineným, ktorá je relevantným podkladom pre odsúdenie. Preto je hĺbkové, konečné hodnotenie dôkazov vyhradené rozhodovaniu vo veci samej a nasleduje zásadne po ukončení dokazovania.</p> <p>Zo znenia ustanovenia § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku vyplýva, že právna úprava nevymedzuje dôvody tzv. kolúznej väzby taxatívnym výpočtom (z konania obvineného alebo z ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že bude pôsobiť na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo inak mať vplyv na objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie). Pre aplikáciu požiadavky konkrétnych skutočností nestanovuje právna úprava žiadne objektívne a nemenné kritériá, je úlohou súdu vyvodiť tieto kritériá z povahy konkrétnej a individualizovanej veci vrátane osoby obvineného a jeho osobných pomerov.</p> <p>Doslovné znenie citovaného ustanovenia Trestného poriadku, ako aj judikatúra EŠLP považuje za dostačujúci dôvod kolúznej väzby riziko, teda dôvodnú obavu z kolúzneho konania obvineného, nie istotu kolúzneho správania.</p>
skutkový stav a základné fakty	<p>Proti sťažovateľovi je vedené väzobné trestné stíhanie pre obzvlášť závažný zločin falšovania, pozmeňovania a neoprávnenej výroby peňazí a cenných papierov podľa, v rámci ktorého bol sťažovateľ vzatý do väzby uznesením najvyššieho súdu. V priebehu trestného konania Špecializovaný trestný súd uznesením rozhodol o zmene dôvodov väzby sťažovateľa, a síce tak, že konštatoval aj existenciu dôvodu väzby podľa ustanovenia § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, pričom súčasne rozhodol o predĺžení lehoty trvania väzby sťažovateľa do 28. apríla 2019 a o nenahradení väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka. O sťažnosti sťažovateľa podanej proti predmetnému uzneseniu rozhodol najvyšší súd namietaným uznesením, ktorým ju zamietol. Sťažovateľ namietal porušenie základného práva podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a jeho práva zaručeného čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru.</p>
z odôvodnenia	<p>Z odôvodnenia namietaného uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že vo vzťahu k splneniu materiálnych podmienok väzby potvrdil najvyšší súd v prvom rade existenciu dôvodnosti podozrenia zo spáchania vyšetrovaného trestného činu (sťažovateľom), kde poukázal na výsledky vykonaného dokazovania, a to závery špecifikovaných znaleckých posudkov, výsluch špecifikovaného svedka a ostatné listinné dôkazy. K námietkam sťažovateľa o spochybnení procesnej použiteľnosti jedného zo znaleckých posudkov najvyšší súd uviedol, že predmetné námietky presahujú rámec súdneho prieskumu uplatňovaného pri väzobnom rozhodovaní, keďže sa daný prieskum nezameriava na celkové hodnotenie dôkazov spôsobom podľa ustanovenia § 2 ods. 12 Trestného poriadku, ale je obmedzený iba na posúdenie splnenia formálnych a</p>

	<p>materiálnych podmienok väzby.</p> <p>Vo vzťahu k otázke zmeny dôvodov väzby sťažovateľa v zmysle rozšírenia dôvodov o väzbu kolúznou najvyšší súd interpretoval príslušné ustanovenia Trestného poriadku a vysvetlil, že dôvodnosť kolúznej väzby možno oprieť o existenciu konkrétnych skutočností odôvodňujúcich obavu z marenia objasňovania skutočností dôležitých pre trestné stíhanie, pričom v zmysle právnej úpravy sa nevyžaduje istota, ale postačuje obava z kolúzneho konania, čo najvyšší súd bližšie zdôvodnil, keď uviedol, že „nemožno vyčkávať až do okamihu, keď už je isté, že obvinený bude kolúzne konať, pretože by sa už spravidla nepodarilo takému konaniu zabrániť a predísť“. Najvyšší súd ozrejmil spôsoby kolúzneho konania, ako je pôsobenie na svedkov, znalcov alebo spoluobvinených pre účely ich manipulácie smerujúcej k nesprávnemu zisteniu skutkového stavu (či už vypočutých alebo dovtedy nevypočutých zainteresovaných osôb), pričom poukázal aj na to, že toto pôsobenie môže mať nielen priamu formu, ale aj formu nepriamu, prostredníctvom tretích osôb. V nadväznosti na takto predostretý výklad najvyšší súd konkretizoval skutočnosti relevantné v prípade sťažovateľa a uviedol, že orgány činné v trestnom konaní získali od osoby vystupujúcej ako svedok v inom trestnom konaní vedenom proti sťažovateľovi listiny, z obsahu ktorých vyplýva, že sťažovateľ sa ako ich autor pokúšal prostredníctvom tejto osoby nadviazať komunikáciu s inými osobami s cieľom vplývať nielen na samotné trvanie väzby, ale aj na procesný priebeh jeho väzobnej trestnej veci. Najvyšší súd kvalifikoval predmetné listiny ako zákonné a použiteľné v rámci prejednávanej väzobnej veci sťažovateľa, dôvodiac, že obava z kolúzneho správania nemusí byť získaná len z prameňa klasifikovaného ako dôkaz v zmysle ustanovenia § 119 ods. 2 Trestného poriadku, ktorý slúži primárne pre účely rozhodovania o meritórnej otázke viny a trestu, ale prameňom relevantných informácií sa môžu stať aj iné zdroje, napr. informácie získané operatívnou činnosťou, pričom takýmto zdrojom informácií môže byť aj iné trestné konanie, tak ako to je v prípade sťažovateľa. Najvyšší súd dôvodil, že v inej trestnej veci sťažovateľa, osoba majúca postavenie svedka, odovzdala orgánom činným v trestnom konaní spomínané listiny obsahujúce informácie o kolúznych aktivitách sťažovateľa, ktoré boli regulárnym spôsobom postúpené a stali sa súčasťou vyšetrovacieho spisu v posudzovanej trestnej veci. Najvyšší súd súčasne argumentoval, že vypočutie osoby, ktorá predmetné listiny poskytla, nepovažoval za potrebné, vzhľadom na dostatočne výpovedný obsah listín, ktorých autorstvo nespochybnil ani samotný sťažovateľ. V tomto smere najvyšší súd zdôraznil, že obsah listín dokonca prekračuje zmienenú požiadavku dôvodnej obavy, keďže jasne preukazuje snahu o kolúzne konanie zo strany sťažovateľa. Pokiaľ ide o predĺženie lehoty väzby sťažovateľa, najvyšší súd, poukazujúc na obsah ustanovenia § 76 ods. 3 Trestného poriadku, vymedzil ako iné závažné dôvody, pre ktoré nebolo možné trestné stíhanie ukončiť v základnej lehote väzby, potrebu opätovného vypočutia oboch obvinených (sťažovateľa a spoluobvineného) a posúdenia návrhov na doplnenie dokazovania a poznamenal, že sa na potrebe pokračovania vyšetrovania zhodli obe strany, strana obžaloby, resp. orgány činné v trestnom konaní, so stranou obhajoby. Najvyšší súd súčasne konštatoval, že trestné konanie bolo v doterajšej fáze vedené bez existencie subjektívnych prieťahov na strane orgánov činných v trestnom konaní. K dôvodom preventívnej väzby, resp. k ich pretrvávaniu najvyšší súd uviedol, že je u sťažovateľa daná dôvodná obava, že v prípade prepustenia na slobodu bude pokračovať v páchaní druhovo obdobnej trestnej činnosti. V rámci tejto argumentácie najvyšší súd svoju úvahu konkretizoval, argumentujúc, že je sťažovateľ dôvodne podozrivý z dlhodobého a pravidelného páchania trestnej činnosti určitého druhu, ktorá mala byť zdrojom jeho príjmov. V tomto kontexte poukázal najvyšší súd nielen na dotknuté väzobné trestné stíhanie, ale aj na ďalšie dve trestné stíhanie vedené proti sťažovateľovi, spolu svedčiace o podozrení z páchania druhovo rovnakej ekonomickej trestnej činnosti sofistikovaného charakteru so stupňujúcou sa tendenciou (pokiaľ ide o jej rozsah), ktorá mala sťažovateľovi zaručovať zdroj značných príjmov a s tým súvisiace postavenie a vplyv. Najvyšší súd v tejto súvislosti poznamenal, že sú uvedené skutočnosti aj náležite zdokumentované, keďže uznesenia o vznesení obvinenia v označených paralelne vedených trestných stíhaniach sú súčasťou vyšetrovacieho spisu.</p>
--	---

Vo vzťahu k možnostiam prípadnej substitúcie väzby sťažovateľa miernejšími prostriedkami, najmä dohľadom probačného a mediačného úradníka najvyšší súd konštatoval, že takýto postup nie je v prípade sťažovateľa dôvodný, pretože povaha vyšetrovanej trestnej činnosti (veľký rozsah trestného činu), osoba sťažovateľa, proti ktorému sú vedené aj ďalšie trestné stíhanie, a zistené skutočnosti nasvedčujúce pokusom sťažovateľa o kolúzne konanie nedávajú záruku, že by účel väzby mohol byť dosiahnutý menej invazívnym opatrením v podobe dohľadu probačného a mediačného úradníka, ktorý je navyše v prípade obzvlášť závažného zločinu, pre ktorý je sťažovateľ stíhaný, možné uložiť, len ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu v zmysle ustanovení § 80 ods. 2 Trestného poriadku. Najvyšší súd, vykladajúc dotknuté ustanovenia Trestného poriadku, vysvetlil, že výnimočné okolnosti prípadu sa posudzujú z hľadiska pomerov páchatel'a, ako aj z hľadiska individuálnych okolností prípadu. Poukazujúc sa ustálenú judikačnú prax, vymedzujúcu obvyklé situácie, signalizujúce právnou úpravou vyžadované výnimočné okolnosti prípadu, najvyšší súd konštatoval, že ich vo veci sťažovateľa nezistil. Najvyšší súd tak uzavrel, že by nahradenie väzby zmienenými inštitútmi nebolo spôsobilé odstrániť dôvodnú obavu z pokračovania v trestnej činnosti a z kolúzneho konania sťažovateľa.

Ústavný súd vo všeobecnosti konštatuje, že právne závery najvyššieho súdu korešpondujú so skutkovými zisteniami, a tieto zistenia nie sú výsledkom svojvôle (majú totiž logickú podobu, kde argumenty sú jasne vysvetlené a sú súčasne dostatočne zrozumiteľné), ale komplexného zhodnotenia všetkých skutkových okolností významných pre rozhodovanie o väzobnej otázke. Ústavný súd je toho názoru, že najvyšší súd v odôvodnení svojho väzobného rozhodnutia relevantným otázkam formulovaným sťažovateľom v konaní o väzbe sťažovateľa poskytol náležitú a presvedčivú odpoveď. Ústavný súd súčasne zastáva názor, že najvyšším súdom prezentovaná interpretácia jednotlivých ustanovení aplikovaných právnych noriem (príslušných ustanovení Trestného poriadku týkajúcich sa väzobného rozhodovania) nijako nepopiera ich účel a zmysel, a má teda z hľadiska ich ústavnej konformnosti akceptovateľnú podobu. V prvom rade považuje ústavný súd za potrebné vyjadriť sa k námietkam, ktorými sa sťažovateľ pokúša vo svojom prípade vyvrátiť existenciu jedného zo základných materiálnych predpokladov väzby, teda spochybniť dôvodnosť jemu vzneseného obvinenia ako *conditio sine qua non* pre jeho väzbu. Sťažovateľ v tomto smere kritizuje kvalitu a silu dôkaznej situácie, prezentujúc svoje subjektívne výhrady k jednému zo zabezpečených dôkazov (k špecifikovanému znaleckému posudku). Ústavný súd je toho názoru, že interpretácia relevantnej právnej úpravy, prostredníctvom ktorej najvyšší súd sťažovateľove námietky označeného charakteru kvalifikuje ako predčasné, presahujúce rámec súdneho prieskumu uplatňovaného pri väzobnom rozhodovaní, plne konvenuje stabilizovanej judikatúre ústavného súdu, podľa ktorej v danej fáze trestného konania, teda pri rozhodovaní o väzbe obvineného, sa nerozhoduje o vine, resp. nevine obvineného, ale posudzuje sa len to, či sú v danom štádiu trestného konania vo vzťahu k osobe obvineného zistené skutočnosti dostatočne odôvodňujúce podozrenie zo spáchania skutkov vyšetovaných trestných činov. Vykonané dokazovanie má vždy podporiť príslušné štádium trestného konania, v danom prípade väzobné rozhodovanie, pre ktoré je relevantné ako jeden z materiálnych predpokladov väzby dôvodné podozrenie, nie istota zo spáchania skutkov obvineným, ktorá je relevantným podkladom pre odsúdenie. Preto je hĺbkové, konečné hodnotenie dôkazov vyhradené rozhodovaniu vo veci samej a nasleduje zásadne po ukončení dokazovania (obdobne pozri III. ÚS 569/2017, III. ÚS 183/2018).

Ústavný súd ďalej zaujal stanovisko k sťažovateľom predostretej, subjektívnej interpretácii dotknutých ustanovení Trestného poriadku, v rámci ktorej sťažovateľ v kontexte otázky zisťovania dôvodov preventívnej väzby v jeho konkrétnom prípade prezentuje nevyhnutnosť potreby „preverenia“ dôvodnosti ďalších trestných stíhaní vedených proti jeho osobe (pozri bod 5 odôvodnenia tohto uznesenia). Ústavný súd hodnotí predmetnú úvahu sťažovateľa ako zjavne irelevantnú, odporujúcu koncepcii právnej úpravy prípravného konania zakotvenej v Trestnom poriadku, konkrétne v ustanoveniach § 230 citovaného zákona, podľa ktorých je v každom jednotlivom prípravnom konaní realizovaný

	<p>vlastný dozor nad dodržiavaním zákonnosti konania vykonávaný príslušným prokurátorom, ktorého úlohou je okrem iného dbať aj na to, aby nikto nebol bezdôvodne trestne stíhaný.</p> <p>Pokiaľ ide o zdôvodnenie tzv. kolúznej väzby sťažovateľa, tak ako ho najvyšší súd v namietanom uznesení v kontexte výhrad sťažovateľa prezentoval, ústavný súd zastáva názor, že výklad dotknutých ustanovení Trestného poriadku, ktorý najvyšší súd v odôvodnení svojho rozhodnutia predostrel, zodpovedá účelu a zmyslu dotknutej právnej úpravy, ako aj tradičnej judikačnej praxi všeobecných súdov. Zo znenia ustanovenia § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku vyplýva, že právna úprava nevymedzuje dôvody tzv. kolúznej väzby taxatívnym výpočtom (z konania obvineného alebo z ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že bude pôsobiť na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo inak mať obťažovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie). Pre aplikáciu požiadavky konkrétnych skutočností nestanovuje právna úprava žiadne objektívne a nemenné kritériá, je úlohou súdu vyvodiť tieto kritériá z povahy konkrétnej a individualizovanej veci vrátane osoby obvineného a jeho osobných pomerov. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ktorú ústavný súd pri svojom rozhodovaní tradične zohľadňuje, definuje kolúzne dôvody ako riziko marenia spravodlivosti, pod ktorým chápe nebezpečenstvo, že by obvinený mohol na slobode podniknúť určité kroky, ktorými by mohol mať vyšetrenie trestného činu, z ktorého je obvinený, napr. ovplyvňovaním svedkov, spolupáchateľov alebo odstraňovaním dôkazov, pričom tento dôvod časom stráca na relevancii, a to predovšetkým vtedy, ak už boli v rámci vyšetrenia zhromaždené všetky dôkazy, vyšetrenie je ukončené a je predložená obžaloba (pozri Darvas proti Maďarsku, rozsudok ESLP z 11. 1. 2011, č. 19547/07). Je celkom zrejmé, že doslovné znenie citovaného ustanovenia Trestného poriadku, ako aj judikatúra ESLP považuje za dostačujúci dôvod kolúznej väzby riziko, teda dôvodnú obavu z kolúzneho konania obvineného, nie istotu kolúzneho správania, ako sa sťažovateľ mylne domnieva, keď v ústavnej sťažnosti argumentuje, že „dotknutá právna úprava predpokladá preukázané dokonané konanie obvineného, ktorým pôsobil na konkrétnych svedkov alebo inak konkrétnym spôsobom mať obťažovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie“. Podľa ústavného súdu je v odôvodnení namietaného uznesenia najvyššieho súdu dôvodnosť obavy z marenia obťažovania skutočností dôležitých pre trestné stíhanie vedené proti sťažovateľovi ako jeden z materiálnych predpokladov väzby podľa citovaného ustanovenia Trestného poriadku dostatočne špecifikovaná a má udržateľnú podobu (listiny, tzv. motáky sú v spisovom materiáli týkajúcom sa väzobného rozhodovania riadne zadokumentované a ich obsah je dostatočne výpovedný aj bez výsluchu osoby, ktorá ich orgánom činným v trestnom konaní poskytla). Tak, ako najvyšší súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uvádza, dokazovanie v trestnej veci sťažovateľa nie je ukončené, keďže je potrebné vykonať vo veci špecifikované procesné úkony (výsluch sťažovateľa a spoluobvineného), na ktorých vykonaní trvá dokonca samotná strana obhajoby. Za takýchto okolností, aj s odkazom na citovanú judikatúru ESLP, nepovažuje ústavný súd rozhodnutie o predĺžení väzby za arbitrárne. Ústavný súd konštatuje, že sa nemôže stotožniť ani s argumentáciou sťažovateľa o tom, že najvyšší súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia náležite nevysporiadal s možnosťou náhrady väzby miernejšími prostriedkami. Z obsahu odôvodnenia namietaného uznesenia je totiž zrejmé, že najvyšší súd sa preskúmaním možnosti prijatia alternatívneho opatrenia v podobe probačného alebo mediačného dohľadu náležite zaoberal, keď veľmi podrobne vložil dotknuté ustanovenia § 80 Trestného poriadku a v nadväznosti na to špecifikoval a logicky posúdil individuálnu situáciu sťažovateľa, z ktorej vyvodil skutkový stav neprípúšťajúci možnosť substitúcie väzby sťažovateľa probačným alebo mediačným dohľadom.</p> <p>Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru</p>	<p>Darvas proti Maďarsku, rozsudok ESLP z 11. 1. 2011, č. 19547/07</p>

ústavného súdu, ESEP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	práva a slobody – základné ľudské práva a slobody-právo na osobnú slobodu väzba-kolúzna väzba-dôvody väzby väzba-nahradenie väzby väzba-väzba v prípravnom konaní trestné konanie-prípravné väzba-predĺženie lehoty trvania väzby väzba-preventívna

spisová značka	I. ÚS 230/2019
populárny názov	Prepustenie zadržaného a následné vzatie do väzby
sudca spravodajca	Miroslav Duriš
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	04.06.2019
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 5 ods. 3 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 5 ods. 4 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 5
analytická právna veta	Pri posudzovaní namietaného porušenia práva na osobnú slobodu je potrebné zohľadniť aj rozdiel medzi intenzitou zásahu do osobnej slobody v prípade väzby a v prípade zadržania, ktorá je je v oboch prípadoch neporovnateľne rozdielna.
skutkový stav a základné fakty	<p>Proti sťažovateľovi bolo vedené trestné stíhanie pre prečin krádeže. V rámci tohto trestného stíhania bol sťažovateľ uznesením okresného súdu sp. zn. 1 Tp 134/2018 z 31. októbra 2018 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 4 Tpo 71/2018 z 22. novembra 2018 vzatý do väzby. Dňa 21. novembra 2018 a 12. decembra 2018 podal sťažovateľ žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu. Okresný súd uznesením sp. zn. 1 Tp 158/2018 zo 17. decembra 2018 žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu zamietol. O sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu rozhodol krajský súd napadnutým uznesením z 18. januára 2019 tak, že ju zamietol.</p> <p>Sťažovateľ namieta dĺžku svojho zadržania, poukazuje na to, že 24. októbra 2018 o 16.15 h mu bola obmedzená osobná sloboda z dôvodu podozrenia zo spáchania prečinu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky. Dňa 26. októbra 2018 o 15.30 h bola v tejto veci podaná obžaloba, konanie o ktorej je vedené okresným súdom pod sp. zn. 0 T 127/2018. V tejto veci konala sudkyňa pre prípravné konanie 27. októbra 2018 v čase od 8.45 h do 9.40 h a sťažovateľa <u>prepustila zo zadržania 27. októbra 2018 o 9.35 h</u>. Dňa 27. októbra 2018 o 9.45 h bola sťažovateľovi obmedzená osobná sloboda vo veci prečinu krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. a) Trestného zákona. V tejto veci prokurátorka podala 29. októbra 2018 návrh na vzatie sťažovateľa do väzby, o ktorom rozhodol okresný súd uznesením z 31. októbra 2018 v spojení s uznesením krajského súdu z 22. novembra 2018 tak, že sťažovateľ bol vzatý do <u>väzby, ktorá mu začala plynúť 27. októbra 2018 o 9.45 h</u>.</p> <p>Sťažovateľ poukazuje na to, že krajský súd nezohľadnil jeho námietku o trvaní zadržania – jeho osobná sloboda bola obmedzená na sedem dní od 24. októbra 2018 do 31. októbra 2018 – a jeho prepustenie na slobodu 27. októbra 2018 bolo len formálne. Sťažovateľ tiež namieta, že ani krajský súd a ani okresný súd neposudzovali, či účel väzby nemožno naplniť dohľadom probačného a mediačného úradníka, pričom súdy majú takto postupovať vždy, bez ohľadu na to, či bola žiadosť v tomto smere podaná.</p>

	<p>Sťažovateľ namieta, že aj napriek tomu, že bol dňa 27. 10. 2018 o 9:35 prepustený z väzby, tak nikdy nedošlo k vykonaniu úkonov, ktoré by k tomuto prepusteniu smerovali (napríklad spísanie prepúšťacieho protokolu, ktorý sa formálne vyžaduje pri prepustení zo zadržania), a teda nikdy k naplneniu prepustenia nedošlo. Osobná sloboda mu bola obmedzená hneď po tom, ako vyšiel z pojednávacej miestnosti.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Krajský súd v napadnutom uznesení konštatoval, že sťažovateľ v sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu zo 17. decembra 2018 uviedol rovnakú argumentáciu ako v žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu, preto v podstatnom odkázal na dôvody uvedené v uznesení okresného súdu, z ktorých vyplýva dôvodná obava z pokračovania v trestnej činnosti sťažovateľom a aj nemožnosť nahradenia väzby inými prostriedkami a „s ktorými sa aj nadriadený súd stotožňuje a nepovažujúca za potrebné ich ani zmeniť alebo doplniť na ne iba poukazuje a to aj preto, že v odôvodnení proti napadnutému uzneseniu podanej sťažnosti obvinený neuviedol žiadne také relevantné skutočnosti, okolnosti alebo právne úvahy, ktoré by boli spôsobilé spochybniť správnosť, teda zákonnosť a opodstatnenosť všetkých výrokov napadnutého uznesenia.“.</p> <p>Krajský súd uviedol, že bez dôvodných pochybností považoval za „zistené a preukázané, že v súčasnom štádiu trestného stíhania v prejednávanej veci existujú a pretrvávajú tak formálne, ako aj materiálne podmienky väzby preventívnej (podľa § 71 odsek 1 písmeno c/ Trestného poriadku), pretože doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo v prejednávanej veci začaté trestné stíhanie (a obvinenému vznesené obvinenie a toto mu aj oznámené) bol spáchaný, má znaky trestného činu a naďalej sú tiež dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený, pričom s poukazom najmä na osobu obvineného vyplýva nielen dôvodná obava, že v prípade prepustenia z väzby na slobodu, by tento v páchaní úmyselnej trestnej činnosti pokračoval, ale súčasne aj nemožnosť prostriedku uvedeného v § 80 odsek 1 písmeno c/ Trestného poriadku považovať na nahradenie väzby v prejednávanej veci za dostatočný.“.</p> <p>Vychádzajúc z odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu – ktorý sa v plnom rozsahu stotožnil s odôvodnením uznesenia okresného súdu zo 17. decembra 2018 – ústavný súd skúmal ústavnú udržateľnosť právnych záverov krajského súdu aj v spojení s právnymi závermi okresného súdu. Okresný súd v uznesení zo 17. decembra 2018 uviedol priebeh a trvanie zadržaní sťažovateľa (tento opis zodpovedá tomu, ako ho sťažovateľ uviedol v ústavnej sťažnosti, pozn.), následne dospel k záveru, že z týchto skutočností „bolo zistené, že obmedzenie osobnej slobody bolo obvinenému prerušené, síce len na desať minút, ale každé bolo z iného dôvodu a v inej trestnej veci. V tejto trestnej veci, v ktorej je vo väzbe, sa mu obmedzenie osobnej slobody premietlo do výroku o začiatku väzby, teda dňa 27. 10. 2018 o 09.45 hodine.“.</p> <p>Okresný súd tiež poukázal na to, že trestné veci sťažovateľa pre prečin krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. a) Trestného zákona a pre prečin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 171 ods. 2 Trestného zákona boli spojené na spoločné konanie. Okresný súd tiež uviedol, že okrem uvedených skutkov je sťažovateľ stíhaný aj pre prečin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 2 Trestného zákona, za ktorý bola na neho 26. októbra 2018 podaná obžaloba, o ktorej nebolo právoplatne rozhodnuté, hlavné pojednávanie bolo odročené na 29. január 2019.</p> <p>Okresný súd poukázal na to, že z dosiaľ získaných dôkazov – obhliadky miesta činu, domovej prehliadky a kamerových záznamov – vyplýva, že „naďalej trvá dôvodné podozrenie, že prečinov, ktoré sú mu kladené za vinu sa dopustil a trestné stíhanie za tieto prečiny je dôvodné.“. Uviedol tiež, že z „predbežného vyjadrenia Kriministického a expertízneho ústavu PZ v Bratislave vyplýva, že chemickou analýzou obsahu injekčnej striekačky bola zistená prítomnosť metamfetamínu.“. Okresný súd skúmal aj osobu sťažovateľa a uviedol, že z „opisu registra trestov obvineného vyplýva, že sa trestnej činnosti dopustil aj v Českej republike, pretože v roku 2016 bol právoplatne odsúdený Obvodným súdom Praha 10 na nepodmienečný trest, ktorý aj vykonal.“. Okresný súd dospel</p>

k záveru, že tieto konkrétne skutočnosti „odôvodňujú obavu, že obvinený bude pokračovať v páchaní trestnej činnosti rôzneho charakteru a tak je u neho daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku.“.

K možnosti nahradenia väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka okresný súd uviedol, že „neprijal návrh obhajkyne obvineného na nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka, nakoľko vzhľadom na osobu obvineného a povahu jednotlivých prečinov, za ktoré je stíhaný, nepovažuje dohľad probačného a mediačného úradníka za dostatočný na nahradenie väzby.“.

Vychádzajúc zo skutočností uvedených v bodoch 21 až 26 odôvodnenia tohto rozhodnutia, je ústavný súd toho názoru, že krajský súd sa s otázkou naplnenia materiálnych podmienok väzby sťažovateľa vysporiadal náležite a preskúmateľne a jeho právne závery nemožno považovať za arbitrárne. Materiálne podmienky väzby vyplývajú z viacerých dôkazov – z obhliadky miesta činu, z domovej prehliadky a kamerových záznamov, z predbežnej správy Kriminologického a expertízneho ústavu Policajného zboru v Bratislave a tiež zo zistení týkajúcich sa osoby sťažovateľa, ktorý je aktuálne stíhaný za tri prečiny a v roku 2016 bol právoplatne odsúdený v Českej republike a bol mu uložený nepodmienečný trest, ktorý aj vykonal. Neobstojí námietka sťažovateľa, že konajúce súdy sa nezaoberali možnosťou nahradenia väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka. Okresný súd sa zjavne možnosťou nahradenia väzby zaoberal – odkázal na osobu sťažovateľa a povahu prečinov, pre ktoré je sťažovateľ stíhaný – a dospel k záveru, že dohľad probačného a mediačného úradníka by nebol dostatočný. O uvedenej otázke rozhodol aj samostatným výrokom v uznesení zo 17. decembra 2018. Krajský súd v napadnutom uznesení poukázal na rozhodnutie okresného súdu o možnosti nahradenia väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka a stotožnil sa s právnym záverom okresného súdu. Pokiaľ ide o námietku sťažovateľa týkajúcu sa trvania jeho zadržania a prepustenia na slobodu 27. októbra 2018 efektívne na 10 minút, ústavný súd považuje za potrebné poukázať na právny záver okresného súdu, podľa ktorého išlo o zadržania v dvoch rôznych veciach a z rôznych dôvodov. Uvedený právny záver ako taký nemožno považovať za arbitrárny, preto je ústavne akceptovateľný. Ústavný súd pripúšťa, že postup orgánov činných v trestnom konaní vo veci sťažovateľa má určitú podobnosť s postupom orgánov činných v trestnom konaní, ktorý posudzoval ústavný súd vo veci sp. zn. I. ÚS 47/2013, resp. ktoré boli predmetom rozhodnutia ESLP vo veci Yegorov proti Slovensku z 2. júna 2015. V uvedených prípadoch bol obvinený stíhaný pre viaceré skutky súbežne či následne, pričom bol vo väzbe a po uplynutí maximálnej doby väzby bol prepustený na slobodu a bezprostredne na to bol opäť vzatý do väzby v inom konaní. Takto bol obvinený vo väzbe vo viacerých trestných veciach vyše desať rokov. Ústavný súd a ESLP považovali tento postup štátnych orgánov za neakceptovateľný a vyslovili porušenie práva na osobnú slobodu podľa ústavy, resp. podľa dohovoru. V prípade sťažovateľa ide o zadržanie, a nie o väzbu a intenzita zásahu do osobnej slobody je v oboch prípadoch neporovnateľne rozdielna. Vychádzajúc z uvedených skutočností, ústavný súd neakceptoval námietku sťažovateľa týkajúcu sa trvania zadržania a právny záver krajského súdu v tomto smere považoval za ústavne akceptovateľný. Ústavný súd považoval tiež za relevantné, že okresný súd v uznesení zo 17. decembra 2018 uviedol, že „konkrétne skutočnosti, ktoré odôvodňovali vzatie obvineného do väzby naďalej trvajú.“. Vychádzajúc z uvedeného, je zrejme, že konajúce súdy dospeli k záveru, že okolnosti, pre ktoré bol sťažovateľ vzatý do väzby, sa nezmenili a naďalej trvajú aj v čase rozhodovania o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu. Podrobnejšie dôvody, pre ktoré bol sťažovateľ vzatý do väzby a ktoré podľa záverov konajúcich súdov naďalej trvajú, boli uvedené v uznesení okresného súdu sp. zn. 1 Tp 134/2018 z 31. októbra 2018 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 4 Tpo 71/2018 z 22. novembra 2018 (s ktorými sa ústavný súd oboznámil, pozn.). Tieto dôvody sú sťažovateľovi známe a všeobecný odkaz na nich v konaní o žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu v situácii, keď sa tieto dôvody nezmenili a naďalej trvajú, nemožno sám osebe považovať za ústavne neakceptovateľný (m. m. III. ÚS 241/07). K namietanému porušeniu práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým

	uznesením krajského soudu ústavní soud zdůrazňuje, že čl. 6 ods. 1 dohovoru je z vecného hľadiska (ratione materiae) v trestných veciach aplikovateľný v zásade len na rozhodovanie vo veci samej (rozhodovanie o trestnom obvinení) a nevzťahuje sa na rozhodovanie o väzbe, pre ktoré platí špeciálna, z hľadiska procesných záruk poskytnutých osobe nachádzajúcej sa vo väzbe prísnejšia právna úprava obsiahnutá v čl. 5 dohovoru upravujúcom právo na osobnú slobodu a bezpečnosť (m. m. napr. I. ÚS 256/07, II. ÚS 15/05, III. ÚS 272/03, IV. ÚS 65/05). Tento právny názor vychádza z rešpektovania rozhodovacej praxe ESĽP, v zmysle ktorej sa osobná sloboda chráni v zásade prostredníctvom čl. 5 dohovoru, a to najmä pokiaľ ide o zákonnosť väzby vrátane otázky, či k takémuto zbaveniu slobody došlo v súlade so zákonom upraveným postupom (čl. 5 ods. 1 dohovoru), pričom súčasťou záruk vyvoditeľných z čl. 5 dohovoru je aj ochrana práva jednotlivca na primeranú dĺžku väzby v zmysle požiadavky, aby väzba nebola predĺžovaná nad primeranú lehotu a aby nedochádzalo v postupe príslušných orgánov počas trvania väzby k zbytočným priet'ahom (čl. 5 ods. 3 dohovoru), ako aj ochrana práva jednotlivca domáhať sa periodického prieskumu zákonnosti väzby a žiadať o prepustenie na slobodu, o ktorom musí byť rozhodnuté urýchlene [(čl. 5 ods. 4 dohovoru); k uvedenému pozri napr. Khudoyorov v. Rusko, č. 6847/02, rozsudok ESĽP z 8. 11. 2005, body 124–125, 172 – 174 a 193; Öcalan v. Turecko, č. 46221/99, rozsudok Veľkej komory ESĽP z 12. 5. 2005, body 83 – 84 a 103; Khudobin v. Rusko, č. 59696/00, rozsudok ESĽP z 26. 10. 2006, body 103 a 115]. Na tomto základe ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.
použitá odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESĽP a iných súdov	Khudoyorov v. Rusko, č. 6847/02, rozsudok ESĽP z 8. 11. 2005, body 124–125, 172 – 174 a 193; Öcalan v. Turecko, č. 46221/99, rozsudok Veľkej komory ESĽP z 12. 5. 2005, body 83 – 84 a 103; Khudobin v. Rusko, č. 59696/00, rozsudok ESĽP z 26. 10. 2006, body 103 a 115 rozhodnutie ESĽP vo veci Yegorov proti Slovensku z 2. júna 2015
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na spravodlivý proces väzba-žiadosť o prepustenie zadržanie väzba-preventívna práva a slobody – základné ľudské práva a slobody-právo na osobnú slobodu väzba-nahradenie väzby

Nález:

spisová značka	IV. ÚS 63/2019
populárny názov	Súdne poplatky
sudca spravodajca	Miroslav Duriš
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	21.05.2019
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Dane a poplatky možno ukladať zákonom alebo na základe zákona. Ak zákon o súdnych poplatkoch ukladá poplatkové povinnosti, tieto musia byť stanovené jasne a jednoznačne. Pokiaľ tomu tak nie je, zodpovedá ústavne konformnému výkladu zákona o súdnych poplatkoch záver rešpektujúci zásadu „v pochybnostiach v prospech poplatníka“. Za súdne konania, ktoré nie sú uvedené

	<p>v prílohe zákona o súdnych poplatkoch (sadzobníku súdnych poplatkov) sa súdne poplatky nevyberajú; v takomto prípade poplatková povinnosť nevzniká a analogické určenie výšky súdneho poplatku neprichádza do úvahy. Poplatníka nemožnorobiť zodpovedným za nedôslednosť zákonodarcu, ktorý hoci možno z pochopiteľných, avšak stále nedostatočných dôvodov neuviedol v sadzobníku súdnych poplatkov všetky konania, ktoré (možno) chcel spoplatniť. Úlohou súdu pri posudzovaní procesnej podmienky (konkrétne, či bol v konaní zaplatený súdny poplatok) nie je hodnotiť, do akej miery pokryje súdny poplatok v konkrétnej výške náklady predmetného súdneho konania. Takéto úvahy sú výsadou zákonodarcu pri stanovovaní sadzieb a limitov súdnych poplatkov prostredníctvom zákona.</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Sťažovateľ podal na Okresnom súde Banská Bystrica návrh na začatie konania v upomínacom konaní proti dlžníkovi. Okresný súd sťažovateľa vyzval na zaplataenie súdneho poplatku podľa § 11c zákona o súdnych poplatkoch, ktorý riadne uhradil. Vzhľadom na skutočnosť, že nebolo možné dlžníkovi doručiť platobný rozkaz do vlastných rúk, bol sťažovateľ vyzvaný okresným súdom v súlade s § 10 ods. 1 zákona o upomínacom konaní na navrhnutie pokračovania v konaní na súde príslušnom na prejednanie veci podľa Civilného sporového poriadku v lehote 15 dní od doručenia výzvy. Sťažovateľ včas podal návrh na pokračovanie v konaní na príslušnom súde, ktorým bol Okresný súd Bratislava II. Ten sťažovateľa pod hrozbou zastavenia konania vyzval na doplataenie súdneho poplatku, na čo sťažovateľ reagoval návrhom na zrušenie výzvy, pretože takéto dorubenie poplatku považoval za nezákonné. Okresný súd obsadený vyšším súdnym úradníkom uznesením konanie zastavil dôvodiac nesplnením poplatkovej povinnosti zo strany sťažovateľa, proti ktorému podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú okresný súd obsadený sudcom zamietol. Proti tomuto zamietavému uzneseniu podal sťažovateľ ústavnú sťažnosť.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Sťažovateľ v zásade namieta, že neexistuje zákonné ustanovenie, na základe ktorého mu mohol okresný súd dorubiť súdny poplatok po postúpení veci z upomínacieho konania. Tým, že po nezaplataení takto dorubeneho súdneho poplatku okresný súd zastavil súdne konanie o žalobe sťažovateľa, neprípustným spôsobom obmedzil jeho prístup k súdu, čím malo byť porušené jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovateľ tiež tvrdí, že ak už vo veci konal Okresný súd Banská Bystrica vydaním platobného rozkazu, okresný súd po tom, čo mu bola postúpená predmetná vec, nebol oprávnený konanie zastaviť aj vzhľadom na znenie § 10 ods. 2 písm. a) zákona o súdnych poplatkoch. Ústavný súd pri svojom rozhodovaní, vychádzajúc z písomných podaní účastníkov a predloženeho spisu okresného súdu sp. zn. 58 Csp 51/2018, preskúmal sťažovateľove námietky a zistil, že jeho ústavná sťažnosť je dôvodná.</p> <p>Okresný súd v odôvodnení napadnutého uznesenia (bod 20 napadnutého uznesenia) uviedol: „Je faktom, že zákon o súdnych poplatkoch neupravuje postup príslušného súdu po skončení upomínacieho konania a výslovne neukladá súdu povinnosť dovyrubiť súdny poplatok za žalobu. Túto povinnosť je však možné odvodiť z princípov Civilného sporového poriadku (ktoré sa môžu aplikovať v zmysle § 14 ods. zákona o súdnych poplatkoch aj na postup pri vyrubovaní súdnych poplatkov) v spojení s ust. § 2 ods. 1 písm. a) a § 5 ods. 1 písm. a) zákona o súdnych poplatkoch, ktoré ustanovenia riešia vznik poplatkovej povinnosti podaním žaloby, návrhu. Účelom súdnych poplatkov je pokryť náklady súdneho konania. Súdny poplatok zaplataený v upomínacom konaní, ktorý je len typom skráteného konania, náklady v konaní podľa Civilného sporového poriadku nepokryje. Preto je pre rozumné usporiadanie procesných vzťahov nutné na vec postúpenú z upomínacieho súdu hľadieť ako na novú vec - novú žalobu a súdny poplatok podľa § 5 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch dovyrubiť do výšky podľa sadzby stanovenej v sadzobníku súdnych poplatkov pre podanie žaloby.“</p> <p>Z už uvedeného bodu je zrejmé, že aj samotný okresný súd v napadnutom</p>

uznesení konštatuje, že v danom prípade absentuje konkrétne zákonné ustanovenie, ktoré by mu umožňovalo dorubiť súdny poplatok po postúpení veci z upomínacieho konania. Tento nedostatok okresný súd prekonáva všeobecným a neurčitým odvolaním sa na princípy Civilného sporového poriadku. Okresný súd de facto po tom, čo v upomínacom konaní bol súdny poplatok zaplatený a v konaní sa riadne postupovalo, dodatočne vyvodil poplatkovú povinnosť zo základných princípov Civilného sporového poriadku, a to bez toho, aby bola stanovená akýmkoľvek právnym predpisom. Po tom, čo sťažovateľ nezaplatil tento dodatočne vyrubený súdny poplatok, bolo konanie o jeho žalobe zastavené.

Ústavný súd podotýka, že okresný súd v rámci už uvedeného posudzovania opomenul prihliadnúť na čl. 59 ods. 2 ústavy, podľa ktorého dane a poplatky možno ukladať zákonom alebo na základe zákona. Ústavný súd s ohľadom na tento článok ústavy konštatuje, že ak zákon o súdnych poplatkoch ukladá poplatkové povinnosti, tieto musia byť stanovené jasne a jednoznačne. Pokiaľ tomu tak nie je, zodpovedá ústavne konformnému výkladu zákona o súdnych poplatkoch záver rešpektujúci zásadu „v pochybnostiach v prospech poplatníka“. Rovnaký záver vyplýva aj z rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 39/2007, podľa ktorého za súdne konania, ktoré nie sú uvedené v prílohe zákona o súdnych poplatkoch (sadzobníku súdnych poplatkov) sa súdne poplatky nevyberajú; v takomto prípade poplatková povinnosť nevzniká a analogické určenie výšky súdneho poplatku neprichádza do úvahy (rozsudok uverejnený v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako R 7/2008). Sadzobník súdnych poplatkov možno v zmysle uvedeného rozhodnutia najvyššieho súdu chápať ako medzerovitý, keďže zrejme existujú konania, ktoré v ňom uvedené nie sú. Takéto by potom nemali byť spoplatnené vôbec, keďže analógia je neprípustná, za predpokladu, že ich nemožno spoplatniť ani ústavne konformným výkladom osobitných položiek sadzobníka súdnych poplatkov. Poplatníka nemožno robiť zodpovedným za nedôslednosť zákonodarcu, ktorý hoci možno z pochopiteľných, avšak stále nedostatočných dôvodov neuviedol v sadzobníku súdnych poplatkov všetky konania, ktoré (možno) chcel spoplatniť (KERECMAN, P. Zákon o súdnych poplatkoch a analógia. In: Justičná revue. 2009, roč. 61, č. 3, s. 341 – 355.). Ak teda zákon o súdnych poplatkoch neukladá povinnosť vyrubiť, resp. dorubiť súdny poplatok po postúpení veci z upomínacieho konania, okresný súd v takomto prípade nemal právomoc postupovať spôsobom, ktorý v konečnom dôsledku viedol k vydaniu napadnutého uznesenia.

Ak by aj súdny poplatok zaplatený v upomínacom konaní náklady v konaní podľa Civilného sporového poriadku nepokryl, ako tvrdil v napadnutom uznesení okresný súd, úlohou okresného súdu pri posudzovaní procesnej podmienky (konkrétne, či bol v konaní zaplatený súdny poplatok) nie je hodnotiť, do akej miery pokryje súdny poplatok v konkrétnej výške náklady predmetného súdneho konania. Takéto úvahy sú výsadou zákonodarcu pri stanovovaní sadziieb a limitov súdnych poplatkov prostredníctvom zákona.

Aj keď okresný súd v napadnutom uznesení neuviedol konkrétny princíp Civilného sporového poriadku, z ktorého odvodil povinnosť dorubiť súdny poplatok, vzhľadom na obsah týchto princípov možno usudzovať, že vychádzal z čl. 4 základných princípov Civilného sporového poriadku. Predmetný článok upravuje použitie analógie a v prípade, ak súd nemá k dispozícii žiadne vhodné zákonné ustanovenie, oprávňuje súd prejednať a rozhodnúť vec podľa normy, ktorú by zvolil, ak by bol sám zákonodarcom, zohľadňujúc stav a poznatky právnej vedy a ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít. Žiaľ, okresný súd v danom prípade ignoroval aj právnu teóriu, aj judikatúru najvyššieho súdu (ako vyplýva z bodu 38). Zároveň okresný súd opomenul prihliadnúť na skutočnosť, že podľa dôvodovej správy je čl. 4 základných princípov Civilného sporového poriadku iba osobitným vyjadrením zákazu odopretia spravodlivosti, teda že sudca nemôže spor neprejednať a nerozhodnúť, ak chýba výslovná právna úprava prejednávanej právnej veci. Nedorubenie súdneho poplatku po postúpení veci miestne príslušnému okresnému súdu z upomínacieho konania ale celkom zjavne nemožno posúdiť ako prípad

	<p>odopretia spravodlivosti. Ústavný súd preto konštatuje, že ak okresný súd aplikoval v predmetnej veci základné princípy Civilného sporového poriadku (čl. 4, pozn.), aplikoval ich jednak nesprávnym spôsobom a zároveň ich aplikoval v prípade, v ktorom ich aplikácia nemala žiadne opodstatnenie. Aj samotné ustanovenia zákona o súdnych poplatkoch [§ 2 ods. 1 písm. a) a § 5 ods. 1 písm. a)], o ktoré sa okresný súd sekundárne oprel v napadnutom uznesení, nemajú žiadnu relevanciu pre závery okresného súdu v napadnutom uznesení, na čo trefne poukázal aj sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti (bližšie bod 4).</p> <p>Nesprávna aplikácia právnych predpisov zo strany okresného súdu viedla v predmetnom prípade k vydaniu súdneho rozhodnutia, ktorým bolo v konečnom dôsledku zastavené konanie o žalobnom návrhu sťažovateľa. Takýmto zastavením konania bol obmedzený prístup sťažovateľa k súdu, pretože k nemu došlo na základe dorubenia súdneho poplatku za návrh vo veci samej bez akejkoľvek opory v právnom predpise. Ústavný súd je toho názoru, že toto obmedzenie prístupu sťažovateľa k súdu predstavuje v tomto prípade porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).</p> <p><u>Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Bratislava II č. k. 58 Csp 51/2018-103 z 27. septembra 2018 porušené boli. 2. Uznesenie Okresného súdu Bratislava II č. k. 58 Csp 51/2018-103 z 27. septembra 2018 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie. 3. Okresný súd Bratislava II je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>Najvyšší súd Slovenskej republiky: R 7/2008 (4 Cdo 39/2007)</p>
<p>súvisiace právne predpisy</p>	<p>zákon Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov</p>
<p>klúčové slová</p>	<p>aplikácia právnych noriem-ústavne nesúladná poplatok-nezaplatenie princíp a zásady (zjednotenie pojmov)-nekonať, čo zákon neukladá podmienky konania poplatok-súdny</p>

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.